

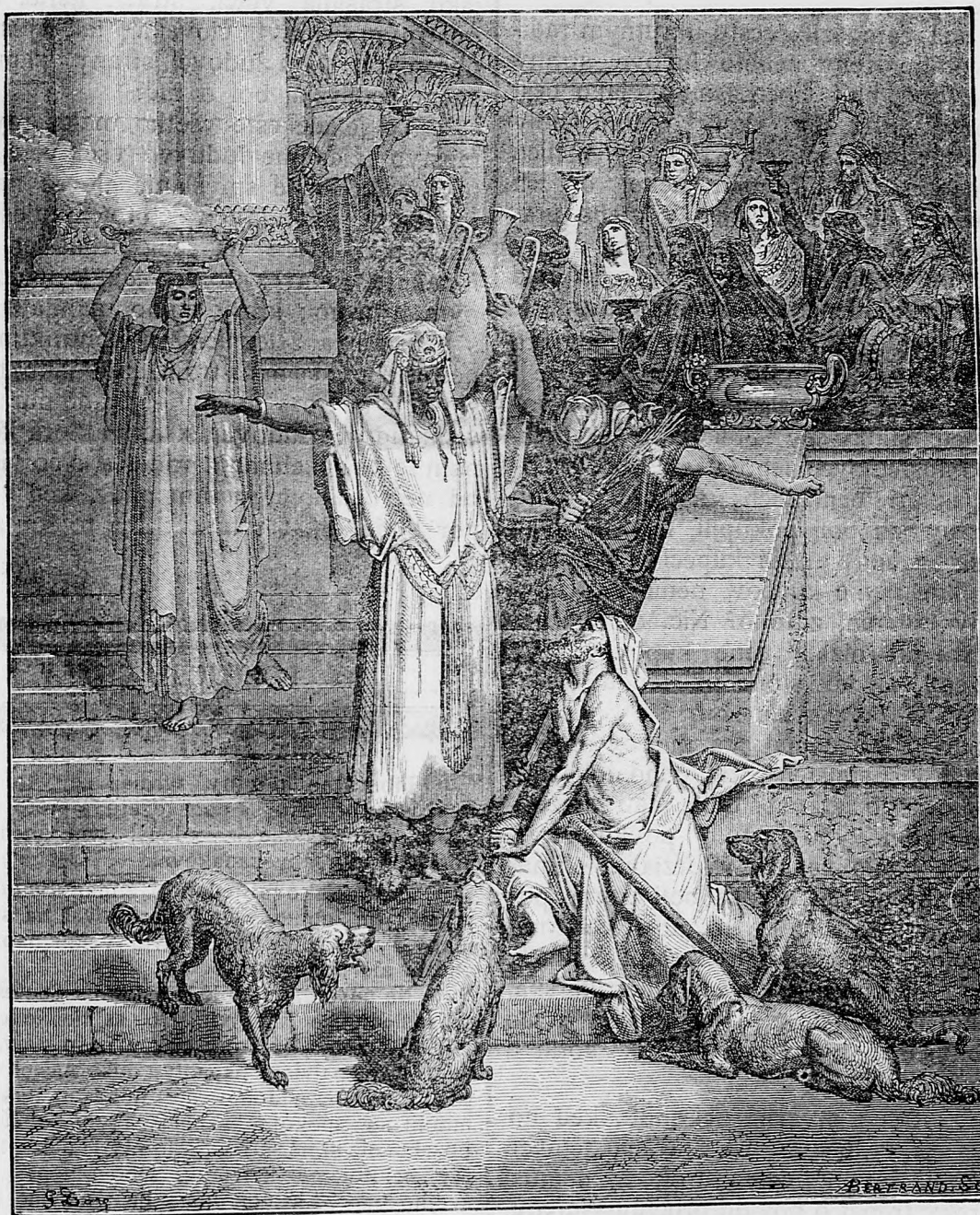
KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok 2 zl. — kr.
 Na pol roka 1 > — >
 Na štvrt roka — > 60 >
 Jednotlivé číslo 4 kr.

Spisujú a vydávajú:
MIKULÁŠ LEPSÉNYI
 a **GERHARD NÉMETH.**
 Hlavný spolupracovník:
FRANTIŠ BLESZKÁNY.

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti
 VIII. ker., Práter-úlica 44.
 sem sa majú posielat predplatky, jako i do-
 pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
 Cena jedného 5 stúpcového riadku
 je 10 kr. Rukopisy sa naspá k nedávajú.

Nemilosrdný boháč a chudobný Lázár.

Požehnanie ľudovej strany.

Ľudová strana v Uhorsku je namierená a oproti postavená tomu liberalismu, ktorý utlačí každý sláchetnejší pohyb neodvislého smýšľania; ktorý aby sa na stolci moce svojej udržal mohol, aj tie najošklivejšie a najbezbožnejšie prostriedky je hotový upotrebiť; ktorý šliape po viere, po statočnosti, aby svojich priaznivcov obohatil, ktorých je len dakoľko tisíc, kvoli ktorým ale šliape po hlave mnohých miliónov veriacich. Už to je veľké požehnanie zo stránky ľudovej strany, že ona proti tomuto s diablom pod pažuchy sa vodiacemu liberalismu bojuje.

Lenže ona zamedzila cestu ukrutným radikálnym novotám. Keby nebolo ľudovej strany — ktorej sa tak bojí liberalismus, jako čest svätenej vody — už by školy radom boli pozbavené rázu náboženského; už by v nich dievky nesmely sa modliť, pán učiteľ by ich nesmel v náboženstve vyučovať. Z istého prameňa viem a sdeľujem ct. čitateľom, že už by liberalismus bol potiahol smrti zvoniec nad našimi náboženskými ači cirkervými školami.

Liberalismus už až tak sekal zubami za statkami cirkevnými, mnohi vyprávajú, že i plán sa už chystal, ako sa má v tej veci pokračovať. Tieto stalky by boli židi pokúpili, Ergerovci, Goldsteinovci, lebo však len krivonosí sú u nás pri peniazoch; a to k tomu veľmi lacno by ich boli pokúpili, lebo na toľké statky by sa neboli hlásili kupeci v primeranom počte; kde nenie kupcov, nenie ani ceny. A ľud čo by bol mal z toho? Nič, on by nebol mohol ani pri nízkej cene kupovať, lebo tak je zadlžený, až tak stone už i pod terajšími farchami. A predseda zle som sa vyslosil, žeby ľud z toho nič nemal; ba mal by mnoho škody; lebo Boha spustený štát, čoho dôkazom je Francúzsko, z počiatku ešte len plati kňazov, neskôr ale celkom vypovie túto povinnosť. A teda komu by padlo že krk vydržiavanie kňazov? Zas len ľudu. Tak by sa boli pekne postarali ti liberálni hazafici o to, aby celý rad bol tých titulov, na ktoré bys platil musel: štátna daň, stoličná, štrkovka, matrikárska, cirkevná, školská, kňazská, kostolnícka; a čo ja viem, čo všelizo by ti boli za krk sotili ti svedomiti priatelia ľudu!

Ľudová strana otvorila oči ľudu, keď ho v novinkách a v spisoch, na shromáždeniach poučila o tom, že on nenie otrokom, nemusí si nechať frčky trepať o nos od bruchopasníkov, ktorí len svoje brucho a svoj vačok považujú za boha; ktorí neraz tyransko nakladali s ľudom, ktorý utlačali; židov všade podporovali; pluh

opovrhali; pinkel a zajačé kožky na rukách nosili. Ľud už vidí a vie, jaké má práva, a jaký ubiedený a utlačený bol do včúl; a tí kujoni ho tak māmili, že on si myslel, že iného stavu je neschopným, že v opovrhnutom položení musí prekonať beh svojho života.

Ľudová strana oduševnila i daktorých ablegátov, tak že sa už teraz na snemovni viacerí zaujímajú za hospodárske a gazdovské záležitosti, krivdy ľudu pretriasajú na riečici dohady; ba i to už prišlo do spomienky, aby právo hlasovania k menšej porcii bolo pripojené, aby teda väčšia čiastka ľudu bola hlasovania účastná.

Veru ľudovej strany sa viac boja liberálcí, jako strašidla vtáci, strach neraz múdrym a opatrným spraví človeka; tak aj strach pred ohromitou silou ľudovej strany zapríčinil, aby snem bedlivejší bol o ľud.

To je ale ešte všetko málo; my úplné víťazstvo žiadame ľudu vo všetkých ohľadoch; také veľkodušné smýšľanie ale sa nevmetí do modzgov liberálnych; toto previesť je obeta, unovenia, ktoré na seba prijať len opravdivý ľudák je v stave, ktorého jazyk nebažie za masným hrcnom; ktorý mimo mandátu nekšeftuje s peňazmi a železničnými kontraktmi, ktorý sa netrasie pred ministrom, tak jako huspenina; slovom na toto sa hytia jedine mužovia neodvislí, údovia ľudovej strany, ktorá keď už teraz nám toľké požehnanie priniesla, o čo viac môžeme od nej očakávať v tom páde, keď víťazný prapor bude držať v hrsti: Daj to čím skôr, Bože!

Jozef Jedla.

POLITICKE CHYRY.

Liberálne noviny tvrdia, že veci br. Fiáta hl. župana v poriadku sa nachádzajú, a preto nebude proti nemu vyšetrovanie zavedené, tým menej ho bude minister nútiť, aby zaľakoval.

Zas zaľakoval jedon hl. župan, Benický, čo vláda prijala; on totižto veľmi kortešoval na stranu mameľukov, začo ho v snemovni veľmi napadli, minister vnútra ale ho nezastal.

Na shromáždení kalvinskom v Senteši hl. dôzorca sa nasledujúce vyslovil. Čo sa tie novoty do života uviedly, cítime, že ony cirkev našu najviac podkopávajú, ony najviac napadly duše našich cirkevníkov; pobožnosť na vidomo očí upáda u nás. Medzi nami mnohí sú spokojní s občianskym sobášom, cirkevné požehnanie si nežiadajú, a to nie len kde-tu, lež všade. My nefutujeme kalvínov, lebo oni pod náčelníctvom svojho pápeža krivonohého Tisu najviac sa bláznili za tými novotami.

V nováckom okrese v Nováckoch 27-ho febr. b. roku budú sa vydržiavať nové voľby do výboru stoličného. Aj pri prvej voľbe ľudová stránka zvíťazila,

a. šak liberalisti nemohúc zniest túto hanbu, radšej zničili ju a bude 27-ho febr. nová voľba. Pri prvej voľbe údatne — o hlade a smade — bojovali a až do konca vytrvali ľudováci; česť a vďaka im! Znajúc svedomitosť a poctivosť našich voličov, silno ufame, že heslo naše potupené, zástava naša zhanobená *nebude!* V tej nádeji čakáme novu voľbu a v oči sa postavíme všetkým hrozbám a sľubom omamajúcim, bo žijeme a mreme za pravdu, ktorá konečne predsa zvýťazíť musí. Kandidatí predišli: Pp. Jan Liška farár z Podhradia a Pavel Kuna kaplán novácky tešit sa budú z horlivosti a vernosti svojho ľudu. Nech žije ľudová strana!! Nech žijú verní a dobrí voliči!!

K. Radó hl. to župán v Šoprone tiež sa chytil železniciu staváť, výbor prívoliť, aby sa mu dalo 150 tisíc zl. On ale pytal ešte 100 tisíc zl. z istež príčiny, výbor stoličný to ale odmrštil.

Matrikári sú nenie spokojní s prekážkami, ktoré už až veľmi obťažné počínajú byť ženichom, lež nové vymýšľajú; tak Wranovič, matrikár v prešporskej stolici žiada od mladoženichov spovednú cedulu, jakby sobáš občiansky sviatosťou bol.

Nitra a Stupava ešte vždy nedajú pokoj ministrom. **F. Šima** ablegát odovzdal jedon list Percelovi, v ktorom takto píše jedon žandár: „V Nitre nám veľmi neprijemno bolo službu konať, lebo sme videli, že od J. Krista založenú cirkev veľmi utláčajú úradskí. Jako jednúc židi Krista, tak oni teraz vysmieľajú vieroverných katolíkov. A katolíci nevládzu si vyvoliť takých ablegátov, ktorí by rovné cesty obľubovali, a synom dačo statočného zabezpečiť chceli. O voľbe stupavskej toto píše ten žandár. „Bol som aj na stupavskej voľbe; a keď si len pomyslím na tamajšie ohavnosti, už ma srdco bolí.“

Pápež na milleniumovej slávnosti nechá sa zasťupiť pravdepodobne kroz kardinála Vavrince Šlaucha.

Ministri sa veľa zaoberali na jednej porade s tým, že teraz rozpustia snem, lebo sa im už chrbát černie od toho prenasledovania ablegátov neodvislých, ktorého základ je škandalózne chovanie sa daktorych liberálcov, o ktorom noviny celej Europy písaly a svoje pohoršenie na javo daly. Predsa ale väčšina ministrov tej mienky bola, že teraz nenie čas k tomu prihodný.

Krajinský snem.

10. febr. **Šmialovsky** spomenul, aby už raz i skutkom dokázal vysoký klérus svoju štedrosť ku kňazom nižším. **G. Pap** dve na tri táral proti slobodnému stavu kat. kňazov. **A. Kováč** kázal vláde národnostné agitacie ukrotiť. **Apponi** hodil na riečicu dohady márotnatnosť Pulského, ostro napadol ministra a predložil tento návrh, aby snemoveň 15 členovú komisiu vyslala k preskúmaniu celej záležitosti. **Bánffi** proti tomu rečnil, Iavičiaci ale vykrikovali: treba pozatvárať oplanov a loptošov. Dlho nemohol Bánffi k slovu prísť. Ešte aj **Wlaššič** sa ohlásil, že kommisie netreba, lebo on už pokročil v tej veci.

11 febr. **Gr. J. Sapáry** zazlieva vláde, že bez rozpočtu a opatrnosti nechala rozhádzať tolké peniaze, žiada všetky aktá snemovni predložiť, ktoré sa na túto vec vzťahujú. **Wekerle** zastáva všetky vlády, ktoré sú do tejto veci zamočené. Na oči vyhadzuje **Sapárymu**, že keď bol ministrom financií, zle manipuloval a gazdoval štátu. Sapáry ale hotový bol s trefnou odpoveďou.

12. febr. **Zeleňák** vytýkal, že minister Percel nevzdal sa direktorstva pri slavonských železniciách. **Čáky** bývalý minister sa vyhovára proti obviňovaniu, že on ľahkomyselne dal peniaze Karlovi Pulskému. Pyšný je on panák, lebo takto dokončil svoju reč: Nežiadam milosti, a pokojne vyčkám výrok snemovne; lebo dobre vie, že mameluci dľa chuti rozkazovateľa vedia hlavou kývať. **Percel** sa vyhovára, že hneď zadakoval s direktorstva pri železnici, jaknáhle ministrom zostal. Helfi prijal návrh Apponiho; Bánffi proti nemu rečnil, Horánsky ale zaň.

13. febr. **Piarist Hévízy** žiadal, aby aj školy slávily millenium. **Kammerer** mameluk vyhovárať Pulskyho. Polóni rečnil za návrh Apponiho a napádal Percela za direktorstvo železničné. Potom mlel ústami ešte **Percel** a **Wlaššič**, Siládi ale vyhlásil dohadu za ukončenú.

14. febr. **Ugron** sa vyslovil, že keď hľadi snemoveň na svoju statočnosť, musí vyslať komisiu vyslancov, on sa pripojil k návrhu Apponiho. Po ňom rečnil **Apponi**, ktorý odporúča poznámky Ugrona, odporúča svoj návrh a zaoberá sa s návrhom Sapáryho. — Ablegáti počínajú hlasovať; Bánffi obsiahol len o 24 hlasov viac, nežli Iavičiaci.

15. febr. Ponevác škandal Pulskyho sa týkajúci s včerajším hlasovaním, koniec vzal, ablegáti na tolko si nevšímajú zasadnutie snemovne, že ich ani tridsiat neprišlo. Rečnil **Hortováni**, vyslanec okresu galántskeho, o ráze katolíckom všeučeliska budapeštianskeho; o biedach vyučovania všeučeliského pojednávali: **Várady, Šima, Hévízy a Holló**. Konečne vyplatil **Papa Ján Hock**, jako sa on opováži miešať sa do vnútorných záležitosti cirkve katolíckej. Ešte raz vstal hore **Hortováni** a vzal na otázku Bánffiho, jako sa on opováži predávať za peniaze grófske, barónske a zemánske titule. Bánffi nechcel dať rovnú odpoveď — on najlepšie vie, prečo —; mameluci ale preto spokojní boli s tou odpoveďou.

Boj proti spolkom v Liptove.

V novinách týchto bolo už podotknuto, jako prenasledujú po Liptove potravné, gazdovské a úverné spolky, preto chcem teraz trochu obširnejšie na verejnosť priniesť, jako sa usiluje hlavný župan ubohému liptovskému ľudu blahobyť zabezpečiť.

Šesť rokov tomu, keď tehďajší hlavný notár komarňanskej stolice **L'udvig Kürthy**, práve pred stoličnými voľbami úradu sa zriekol, aby o tri štvrté roka jako hlavný župan Liptovskej stolice na javište vystúpil. A sľuboval, že sa bude usilovať Liptov do radu najlepšie spravovaných stolíc pozdvihnúť. Sľub tento ostal až po dnes len prázdny sľubom. Administracia, správa stolice sa veru ani mak nepolepšila.

V úradoch obcí sú veľké neporiadky; pokračovanie stoličných úradníkov je nie zriedka samovoľné, násilné; a z nepoznania či z nevšímnutia si zákonov pochadzajúca nespravodli-

vosť je každodenná, slovom násilie, neporiadok, samovôľa všade.

Tieto aziatické pomery zapríčinili u ľudu, ktorý i tak stene pod nespravodlivým odaním neobyčajnú rozhorčenosť; a ktomu ešte v minulom lete vo veľkom počte shabali volebné hlasy, čo rozhorčenosť zväčšilo a ľud do ľudovej stránky priviedlo. Tento súc stav veci, múdry fíšpán, namiesto aby bol vyskúmal opravdivú príčinu nepokoja a túto vyliečil, začne prenasledovať spolky, ktorú temer srástly so životom ľudu a tak blahodatne účinkujú, že sotvá sa pomínie mesiac aby sa taký spolok neutvoril. Nazdá sa, že tým činom najlepšiu službu koná liberalizmu. Nebolo mu dosť poučenie, ktoré dostal v Ružomberku a v L'upči pri voľbách stoličných výborníkov, kde všetci jeho kandidáti špatne prepadli,

Poldruha roka tomu, čo sme sa začali po Liptove hýbat, a hneď sa utvoril prvý spolok v Teplej. Dobrý účinok na gazdovské pomery obyvateľov bol tak zrejmy, že onedlho viac takýchto spolkov sa utvorilo, ktoré všetky krásne prekvitajú. Neradovali sa tomu židovskí kupci, ktorí s vysokými cenami popustiť museli — a župan, ktorý sa obával o svoj politický vplyv. Židovskí kupci sa i spojili, aby spolky znivočiť mohli. Ale sa prerátali, spolky sú zaopatrené najlepším tovarom a khagalisti sami sebe škodili. Ponevác týmto spôsobom škodiť nemohli a ešte vždy nové spolky utvoriť sa maly, hlavný župan vydal dôverný rozkaz, v ktorom naložil, aby všetky možné prekážky robili jestvujúcim spolkom a utvorenie sa nových aby všemožne prekazili, výsledky jeho sú nasledujúce:

1. Ružomerský hlavný slúžny, Jufo Mattyasovsky, pokutoval sa 15 zlatých istú ženu, ktorá pre osadsky spolok chlieb pekla, ponevác dovolenie nemala. Nemáme sa čo diviť, že pán slúžny nepozná to ministerské rozhodnutie, dľa ktorého chlieb piecť alebo predávať slobodno je aj bez dovolenia v tom páde, keď bez pomocníka tovaryša to robí.

2. Osadský poštár bol spolkovým predavačom, a choc mu to pred tým sama direkcja dovolila, teraz ho poštárstva pozbavili, jedine preto, že vo spolku bol.

3. Nie len poštovú ale i financdirekcju nahuckali, ktorá spolok Teplánsky, ktorý obecnú soľ predával a ponevác za dôvoz ku pôvodnej cene si trochu viacej prirátal, hneď na 80 zlatých pokutovala, kdežto najmenšia pokuta je len 5 zl.

4. Sliachánský spolok pre odpredanie mäsa bol pokutovaný.

5. Proti Stankovanskému nemohli žiadnej zádrapky najsť, podozrievania sa nepodarili,

préto obrátili sa ku hrozbe. Okresný notár, zaslal ku zápisníkovi spolku (ktorý je katolícky učiteľ) isté otázky, ktoré svojou sprostosťou len ľutostivý úsmech u nás pôsobia. Jedna týchto otázok nasledujúce zneje: Či konaním úradu zápisníka, ktorý úrad mnoho času požiaduje (1—2 hodiny každú nedeľu!) nezamešká učiteľskú povinnosť? Pýtame sa ale i my, či hlavný župan nevie, že Jufo Mattyasovsky, ružomerský slúžny, je v ružomerskej židovskej pokladnici údom dozorného výboru, že je on podpredseda ružomerskej fabriky na papierový tovar? A či tieto neprekazujú slúžneho v jeho úrade.

6. V Ružomberku utvorili spolok s 20 000 zl. istinou. Bolože tam behania kriku a lármy! Zákonu podali celkom tak pripravené, jako iných bez všetkých okolkov potvrdených spolkov, kráľovskému súdu, ktorý ale k všeobecnému zadiveniu odpor, žiadajúc aby pripojili prv dovolenie priemyslu. Dovolenie toto ale Mattyasovsky slúžny nedal!

7. V ten istý čas zadal pán Kekát prosbu straniva potvrdenia ľudovského spolku, súd ale pre túistú príčinu čo v Ružomberku, ju odmrštil a podobne slúžny dovolenie, licenciu jednoducho odoprel. Tu sa ale prerátali. Pán Kekát appelloval proti výroku súdu ku kr. tabuli, proti výroku slúžneho ku viceišpánovi. Viceišpán sa bol vyslovil, že pokračovanie slúžneho považuje za nezakonité, a v skutku výrok slúžneho 16. dec. pod číslom 15340 vyneseny zničil a dovolenie dať prikázal. Tu ale L'udvik Kürthy župan oproti zákonu, ktorý prisne naridzuje, aby sa také výroky hneď strankám doručily, on ten výrok i všetky listiny jednoducho pobral, shabal, že vraj aby ich ministromi poslal! — Týmto pokračovaním obohatil náš fíšpán krajinu novým liberálnym heslom, že pred zákonom sme všetci rovnakí, jestli ku vládnej stránke patríme!! Jestli naše jestvujúce spolky prestupily zákon, potrestajte ich; jestli inšie chcú docieľiť ako čo v spolkových zákonoch je obsažené, nuž rozpustte ich; ale neprivlastňujte utvorajúcim sa spolkom také dačo, čo nie ste v stave dosvedčiť a to síce len preto, že ich protivládni mužovia utvorujú.

Prečo že liberálci neutvorujú tiež také spolky? Prečo že nenapomáhajú i oni ľud? Nuž ale či my zato môžeme, že liberálci len také spolky utvorujú len v takých podiel berú, ktoré hodné, masné dôhodky prinášajú.

Radíme mu, aby si kuknul troška do susedného Rakúska, tam by videl, jak všetky úrady napomáhajú podobné spolky a neprenasledujú ich. V Rakúsku nikomu nepríde na úm, žeby spolky tie ciele politické sebe vytkli. Niet tam

úradského, ktorý by na puhé podozrievanie nezakonnité utlačoval spolok, lebo tamejším úradským je česť, vážnosť, ich dobré meno nadvšetko, a nedajú sa snížiť na hnusný, potupný kortešáchny ústroj. Vedia, že sú pre ľud, že ich povinnosť je starať sa o potreby ľudu, ktorý bez rozdielu svoju porciu spláca a to s veľkou biedou. Oni v ľudu vidia stránku, ktorá si svoje právo u vrchnosti žiada a nie politického nepriateľa! Kedyže budú u nás takí úradskí, jakí v Rakúsku? Do tých čias veru ešte mnoho krát budeme mať príležitosť spravu dávať o liberálnom prestupovaní, šliapaní zákonov.

Štefan Rakovszky.

Katolíci s celým právom môžu sa spoločensky usriadiť.

Predniesol *Štefan Benyáč* kaplán z Cace; na I. válnom shromáždení Kysucko-Novomestského katolíckeho kruhu 12-ho jan. 1896.

(Pokračovanie).

Lebo strecha už horí, a oheň sa na naše hlavy sype; čas je už teda, aby sme sa prebudili zo sna, ktorý seň ani kundráčik zatahnuť našeho ducha katolíckeho; a pokiaľ v Európe naši ostatní katolícki bratia sa už dávno prebudili, a boj za vieru so statočnosťou viedli, my sme sa tu už len vtedy začali hýbať zo sna, keď liberalismus — ten večitý nepriateľ cirkve Kristovej — do ochablých údov našich štúral a pychal.

Pravda je, že z klamu sme už vyvedení, ale spolu aj to sme sa naučili, že darobné je naše schádzanie sa v shromáždeniach, darobné sú pekné reči, ale musíme už raz začať robiť, musíme sa už raz začať v spoločenskom živote našom usriaďovať, spolky a kruhy katolícké zakladať a uvádzať. Videli naši vodcovia, naši osloboditelia, že duch katolícky — ktorý v našej drahej vlasti vädne už od dávna — len tak môžeme oreťovať, keď sa započne spoločenské katolícke sriadenie, t. j. keď duch katolícky nie len v modlitbe, nie len v kostele, nie len v našej izbe, ale aj v spoločenskom živote platným bude. Áno my musíme dokázať: tak bohatý jak chudobný, tak pán jako sedliak, tak mešťan jako gazda, tak úradník jako podriadený, že sme my kresťani, synovia cirkve Kristovej. Všade a vždycky jedným slovom musíme po katolícky smýšľať, sa chovať, konať a žiť. Pravda je, že po katolícky všade a vždy konať, to v dneskajšom liberálnom čase veľkým pánom — povie mi niekto — je s veľkým sebazaprením spojené. Ja mu ale na toto odpoviem: Pán Ježiš Kristus nerobil žiaden rozdiel medzi pánom a žebrákom, medzi chudobným a bohatým, medzi hodnostárom a sedliakom, keď povedal tieto slová: kto chce prinásť za mnou, nech zapre sebasamého, vezme kríž na seba a nasleduje mňa. Teda kto chce prinásť do kráľovstva nebeského za P. Ježišom Kristom, ten musí tak robiť na svete, jako to on v horespomenutých slovách rieknul. Zapríme teda seba samého ctené válné shromáždenie, nehľadme ani na majetky a statky, ani na peniaze a hodnosti, ani na vyznačenia a pohodlnosť ale vezmime kríž svoj t. j. muky, trápenia a prenasle-

dovania s radosťou na seba, nasledujme Spasiteľa nášho vo všetkom, vyznávajme ho vždycky a všade pred svetom, a vtedy docielime to, že na spôsob nemec-kých katolíkov vytazosláviť budeme nad hnusným liberalismusom, a že naše práva katolícké tak budú mať platnosť všade, jako teraz skrz liberalismus na každom mieste opovrhnuté bývajú.

Od liberalismusu teda spoločnosť ľudskú — jako som už spomenul — vyslobodiť môžeme jedine skrz katolícke sriadenie a sjednotenie. Doležitost spoločovánia tohoto pochopili najviac katolícki oduševnení horňo-trenčianska tak, že dnes päť kruhov katolíckých môžeme spomenúť, a síce: v Kysuckom-Novommeste, v Čáci, v Žilici, v Rajci, v Bitči a v Považskej Bystrici, ktoré krúhy vytknuté svoje povolanie svedomite plnia. Oľuševnenosť katolíkov v spomenutých obciach len ten vie dostatočne oceniť, kto aj s tou okolnosťou ráta, že týchto 5 kruhov katolíckých behom jedného roku utvorili tamejší katolícki. Pravda je, že liberalismus keď videl toto sjednotenie tu u nás, pekelná vzteklosť a besnosť ho oblahnula tak, že sa mu až papule penily, a tých, ktorí v spomenutých mestečkách toto katolícke sjednotenie a sriadenie takrečeno zrodili, sa opovážili a do týchto spolkov katolíckych zapísať sa neochúňali, posmievať a tupiť začal. Klerikálov medzi inými nás volal ten liberalismus! Lež ctené válné shromáždenie, či sme my s týmto slovom asniď obrazení a tupení boli? Naopak, nie obrazení, nie tupení sme boli s tým slovom klerikáli — jako mienil liberalismus — ale vyznačení a povýšení. Čo že znamená to slovo klerikál?

(Dokončenie nasleduje.)

BESEDNICA

Pieseň.

Nápev: *Anička maličká, kde si bola?*

*Liberál a zednár, čos urobil?
Keď si sa od ľudu preč odhodil?
Milší ti bol židák,
Jebuzej a cudzák,
Nežli krestan.*

*Váš hrtan, žalúdok čo požíva?
Z ľudu je ver' vaša hej výživa!
Vy sa tak vďačíte,
Ze ľud utlačíte,
Kde môžete.*

*Bude však aj tomu predsa koniec,
Hej vám potiahneme na smrť zvoniec,
Nech prídu len voľby,
Môžu byť aj strelby,
Vy buchnete.*

J. Jedla.

Boh nikoho neopustí.

(Dokončenie.)

„Vy ste veľký protivník židov. Keď by Vás volajáká úradná osoba počúvala, hneď by Vás odprevádzali do žalára.“

„Osobitná skúsenosť mňa priviedla k tomu, aby som bol protivníkom židov a preto na žida by som nehlasoval, ani keď by mi dukáty sľuboval. Mne sa hrozne zneľúbila tá sebeckosť židov, ktorú každým krokom preukazujú.“

„Buďte starečku o tom presvedčený, že aj kresťania sú včulajšieho sveta sebeckí.“

„To je pravda — velebný pane — mnohí sa nachádzajú aj medzi kresťanmi, ktorí všetko len do svojho vreca sypú, čo je znak len zkazenosti a nedostatku lásky k blížnemu; ale v tak veľkej miere sa predsa nenachádza táto ošklivá vlastnosť u kresťana, ako u žida. Niektorý kresťan, keď aj vždy len svoje brucho pasie, predsa necieli druhých zničiť; žid ale by nedbal, keď by všetkých kresťanských konkurentov mohol na hambalek povešať. Nad tým sa ale predsa vždy divím, ako môže tak zbohatnúť ten žid, keď zo začiatku sotva má čo jesť? Keď by koľkoľvek klamal, predsa nemožnosť za krátky čas toľko zlata, striebra nadobudnúť — . . . nuž a keď to predsa vidíme, odkiaľ sa tie peniaze sypú? — tázal sa Konečný zvedavo očakávajúc rozlúštenie otázky.“

„Statočným spôsobom ťažko zbohatnúť, ale klamať a nezbohatnúť nemožnosť. Pri tom vezmite si len do povahy tú dobrosrdečnosť a štedrotu, ktorú žid naproti židovi preukazuje a nebudete sa viac nad tým čudovať. To sa ale tiež nedá odtajiť — čo som už toľkokrát skúsil a čítal — že žid, než by kresťanovi mal pomôcť, radšej by neviem, čo urobil.“

Smútok, ktorým Konečného srdca tak bolo naplnené, sa včul pomínul a žiara nespokojnosti a veselosti sa zjavila na tvári jeho. Čo ja spozorujúc, nepokračoval som v tej reči, ktorú sme pred pár minutami viedli, ale malé oddychnutie sme držali.

Už dlhší čas sme išli jeden pri druhom bez toho, že by sme boli o volačom prehovorili.

Cesta naša viedla pri viniciach. Zazreli sme tam robotníkov, ktorí vo viniciach pracovali, a prehovorili sme s nimi pár slov, okoličnosť táto zase nás priviedla do reči. — Započali sme sa teda shovárať o vinohradoch, jakú úrodu môžeme tohoto roku očakávať, atď. Rozprávali sme sa aj o tých rozličných chrobákoch, ktorí kazia pne a mnohých hospodárov už aj na žobrátku palicu priviedly.

Ideme, vyprávame a vždy sa lepšie blížime k mestečku.

„Ani sme si nemysleli starečku, že nám ten čas tak rýchlo prebehne.“

„Veru ani som nepomyslel na farchu cesty, ačpráve som ju pocítil, lebo som trocha unavený. Tomu sa ale veľmi teším, že som s Vami — velebný pane — mal čas sa shovárať.“

„To mňa tiež teší, že som tak veselú prechádzku mal dnes — preriekol som ja. Onedlho Vás navštívím a prednesiem Vám jednu vec, ktorá Vás zaujímať bude. Len trpezlivosť.“

„Boh Vás sprevádzaj starečku!“

„Ďakujem velebný pane a spolu aj dobré chutnanie Vám prajem!“

„Spoločne! Dobré sa mávajte!“

Konečný unavený a hladný prišiel domov. Manželka spozorujúc na tvári jeho úsmev vnútorného

potešenia, hneď sa ho pýtala: „čo radostného sa to prihodilo?“

„Rozprával som sa s velebným pánom K. Tak sladký bol s ním rozhovor, až radosť — odpovedal v krátkosti Konečný.“

„Nepovedal ti nič takého zvláštneho?“

„Rozprávali sme sa o rozličných veciach, ale jednu vec mne až druhý raz mieni hovoriť — odpovedal na krátko Konečný —“

„Neprisľúbil ti, kedy to bude? Na to som veľmi zvedavá, čo to môže byť?“

„Čas neprisľúbil, ale hovoril, že mňa raz navštíví a vtedy mne dá na vedomie celú tú záležitosť.“

„Škoda, že neviem ten deň. Aspoň by sme sa trochu prichystali, riekla žena —“

„Lepšie by bolo ten deň vedieť, ale keď nás aj prekvápi, nič zato. Chudobní ľudia sme — odvetil vážne Konečný —“

Deň za dňom, týždeň za týždňom prebehol, ale K. nechodil. Konečný si myslel, že velebný pán už dávno zapomenul na ten sľub, ktorý mu blízko mesta, domov sa poberajúc, bol dal. Preto už ani nedôveroval v ňom. Prišlo mu do mysle prislovie; „Sľuby sa sľubujú a blázni sa radujú.“ Ale oprotivne sa stalo.

Jeden jaseňný večer, keď všetci doma pri kachliach sa sohrievali a Konečný so zapalenou fajkou bájky a rozličné veci zo života svojho vyprával dietkam svojim, naraz volakto klopal.

„Asnaď velebný pán nás prišiel navštíviť — domnieval sa Konečný —“

„Volno, volno“

„Pochválen P. J. Kr.“ — týmto pekným pozdravom zavítal, K. do chudobnej chyže Konečných —

„Na vaky, Amen“, znela odpoveď.

„Pekne vítam velebný pane. Tak sa radujem, že vašu milosť v krúhu našom chudobnom privítať môžem — riekol Konečný —“

Ja som tiež s radosťou prišiel. Rád sa shováram s chudobným ľudom, obzvlášť ale vtedy, keď naňho nejakú dôležitú vec sveriť mienim.

„Čo za jakú vec mienite velebný pane mne sveriť? S radosťou zadost' učiním žiadosti Vašej — preriekol Konečný —“

„Vás chcem upotrebiť za hlavného korteša pri nasledujúcej voľbe. Dajte si pozor, by Vás podlosť slobodomyselných predsedov, notárov a iných pri voľbe výsledný zástoj vedúcich nezronila.“

„Neni som velebný pane tak slabého rázu. Presvedčenie moje nepredám, keď by ten slobodomyselný kandidát jakúkoľvek váblivú budúcnosť sľuboval. To by som považoval za zapredanie viery a zrútenie tej spokojnosti, ktorú len s kresťanskými zásadami možno zaštiepiť do srdca obyvateľov.“

„Teda môžem sa na Vás iste uspoliahnúť? — tázal som sa ho vážnym hlasom —“

„O tom Vás uistujem — velebný pane. — Ale kedy bude vlastne tá voľba vydržiavaná?“

„Na začiatku budúceho roku a síce zimného času — bola moja krátká odpoveď —“

„Já budem všemožne pracovať, aby kandidát kresťanského zmýšľania bol vyvolený — riekol oduševnene Konečný —“

„Teda usilujte sa Halásovi čím viac hlasov nadobudnúť. To je oduševnený kresťan a opravdivý zástavateľ ľudu.“

„Nuž ale už sa pomáľy pohnem domov. — riekol som záverečne —“

»S Bohom starečku! S Bohom pani Konečná! Dobre sa majte a preukážte, že čo sľúbite, aj zadržíte.«

»Srdečné vďaky velebný pane za návštevu.«

Po vzdialení sa K. slávna budúca voľba tvorila predmet rozhovoru jejích. Konečný vlastne nad tým si lámal hlavu, ako by on mohol najlepšie zodpovedať tejto ťažkej úlohe.

Po dlhšom rozhovore netrpezlivo hovorí Konečná: „Na to ešte dost času. Nechajme včul voľbu v pokoji.“

Po dlhom očakávaní priblížil sa deň voľby, Konečný dľa možnosti sbieral hlasy na Halása, čo sa mu väčším dielom aj podarilo. Nádej bola veľká, ačpráve pri hlasovaní mnohé nátlaky, klamanie a odsotenie voličov musela pretrpeť Halásova stránka. Navzdor ale všetkého klamaní voľba s víťazstvom Halásovým sa skončila.

Voličia zástavy Halásové víťazoslavne dvíhali hore a oduševnene volali mu na slávu.

„Nech žije Halás, opravdivý priateľ ľudu a náš vyslanec“ znel všeobecný pozdrav.

Konečný si inšie nežiadal z celej tej voľby, len polepšenie — keď aj to najmenšie — položenia ľudu chudobného, najviac ale remeselníkov tohoto mestečka, ktorí sú tak rečeno odsotení z verejného pola priemyslu. A skutočne od koho môžeme očakávať lepšiu budúcnosť, keď nie od tých, ktorí majú vplyv do riadenia obyvateľov vlasti? Keď by si všade tak statočného vyslanca vyvolili, iste by sme sa lepšie cítili — premýšľal si Konečný. — K radosti tejto, ktorá Konečného zastihla, za pár mesiacov sa iná udalosť pripojila. Čo Konečný tak od dávna očakával, šťastlivo aj obsiahnul. Jak úprimne a horlivo sa modlieval, aby len syn jeho k tomu cieľu prišiel, ktorý si pred seba vzal.

Boh vyslíšal modlitbu jeho, lebo statočný človek, šikovný pravotár vyriastol zo syna jeho.

Jak náhle obsiahnul diplom, išiel rodičov svojich navštívif.

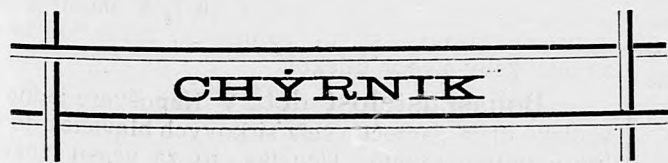
O jak srdečne ho prijali rodičia! Jak vrele a milé boly tie bosky, ktorými ho matka privítala! O jakou radosťou bolo naplnené otcové srdce, keď videl, že syn jeho, po čom túžil, aj obsiahnul! Neni možno opísať tú radosť, ktorá sa z tvár rodičov žiarila.

Palko — toto bolo jeho statočné meno — vidiac tú chudobu, v ktorej sú rodičia jeho postavení, zaplakal, ale myslel si, však to vždy tak nebude.

»Keď ste sa milí rodičia dosavád trápili, včul sa už nebudete. Jaknáhle dostanem štáciu, budem sa usilovať Vám pomáhať, by ste neboli prinútení na ďalej v tak veľkej núdzi žiť — tešil Ondrej rodičov, pri čom sa mu aj slzy perlily z očí —«

»Nech ti Pán Boh zaplatí za túto dobrosrdečnosť —« odvetily rodičia tešiac sa blahej budúcnosti.

A vskutku rodičia jeho pozostále dni v najväčšej spokojnosti a radosťi prežili, ďakujúc najviac Pánu Bohu, že ich tak blahých učinil.

Z príležitosti 50 ročného cisárskeho panovania jeho veličenstva Dolné Rakúsko nemocnicu vystaví pre 600 nemocných, a je hotové 500 tisíc zl. obetovať na ňu.

Gr. Tolsztoj veľmi povážlivo ochorel; je on jedon z tých najobratnejších spisovateľov.

Biskupského stavu sa zriekol Ján Glavina v Trieste zo zdravotných ohľadov.

Z povolenia pápeža. Nasledujúce naložil p. primaš, čo sa pôstu týče. S mästou mimo veľkého piatku vždy je dovoleno variť. Mäso sa môže vo veľkom pôste každý deň dvakrát jesť (v nedeľu hockokokráf) okrem stredy a piatku a troch posledných dní pred veľkou nocou. V Budapešti ale len v škaradú stredy, každý piatok vo veľkom pôste v ádvente a v suchých dňoch tri posledné dni pred veľkounocou je pôst nůtny.

Judapešť a millenium. Výbor milleniumové slávnosti usporadujúci vyzval hlavné mesto, aby prepustilo maštale pre 2000 paríp z municipálnych banderiumov, ktoré pri zahájení milleniumu sa dovedú; hlavné mesto len pre 300 paríp ponúklo miestnosť na dobytčom trhu.

Boj proti viere kresťanskej v Nemecku z novu sa chystá, lebo liberálci so zákonom, ktorý občianskeho manželstva sa týče, veľmi urážajú nábožný cíť veriacich. Viaceri biskupi už zadali protest. Diabol len všade pokúša, nedarmo sa vraví, že čert nespí.

Veľkodušnosť svoju dokázal kardinál Šlauch. že na gymnazialny školský ústav debrecinských katolíkov 300 tisíc korún venoval.

Krvavá zábava. V mestečku Lugoš rečenom V. Ignera (topánkar) krivým okom sa díval na to, že jeho milienka aj s Alexandrom Krečunom vďačne sa vrtí v kole. A preto striehol na Krečuna. ktorého — keď vyšiel — napadol a pästou tikol. Lenže ani Krečun nebol lenivý, lebo s brytvou veľmi ťažko doranil nápadníka, a potom nohy na pleca hodil a hajdy! Na druhý deň ale ho zdrapli.

Opovážlivosť krivonosých. V „M. N.“ spomenuto bolo, že v Zalaegerszegu sa bude ľudové shromáždenie vydržiavať, židia tunajší ale bojác sa, žeby ích kúsky rozličné na vrch vyšly, počali sa vyhražaf, aby sa neopovážil do ích mesta vkročiť Lepšeni. Chudáci, myslia si, že každý tak rýchlo otrčí päty, jako oni.

Pekného tovaru nakúpiť, prišli dvaja jebuzeiskí kupci z Ameriky do Europy. Každý vie, že pod pekným tovarmi ľudia sa majú rozumieť. Teraš chytli v Temešvári dvoch krivonosých, ktorí vábili mladé švárne dievčatá na Východ. Z Prešporuku zas jedna židufa chcela dievčatá odviešť; aj v Marmoršigetelapili žida, ktorý podobným úmyslom vábil dievčence do dobrej služby. A maďarskí narod recipoval takú sberbu, prijal židov za bratov.

Nové železnice v Trenčiansku. Od kedy železnice množia páni liberáli, chudobný ľud a remeselníci vždy viac upádajú. I v Trenčiansku je tak. Teraz zas Justin Baroš podžupan povolenie dostal ku stavbe železnice z Teplej do Trenč. Teplíc, Pavel Ordódy ale povolenie obsiahnul stavať železnicu na Rajec. Chudobní sedliaci potom viac budú mať chleba, keď s koníkmi svojími nič nebudú si môcť zarobiť.

Sedliaci na výstave. Páni liberáli a židia obávajú sa, že na výstavu do Pešte málo ľudí pôjde, a že malý rebach (osoh) budú mať ti židia, čo vstupne listky na výstavu do árendy vzali Aby teda aj sedliaci dali utržiť týmto židom, na múdrú radu trenč. fõišpána i sedliakov budú pratať do Pešte. Rychtárom po 5 zl. dá stolica, obce zámožnejšie ale povinovateľ vrah budú po troch sedliakov vyslať a každému po

5 zl. dať do vaku. Takto chcú i sedliakov naučiť k liberálnemu veselému životu. Rozumie sa, že len takých sedliakov povlečú do Pešte, ktorí vernosť prisahať budú liberálnym hazafikom.

V Trenčíne je moc peňazí. Z Trenčianska i na koňoch pôjde sa na výstavu. Najkrajšie je, že jeden pán zemán z Kamenej Poruby tiež hlásil sa na koni vyskakovať po Pešti, ale že aby mu útraty slávna stolica zaplatila. Slávna múdra stolica do ohľadu vezme túto hazafickú prosbu a nádej je, že s týmto hazafickým zemánom i pán podnotár stoličný pôjde so zástavou na koni na stoličné útraty, i krásny maľovaný kabát dá sa mu spraviť. Rozumie sa, že s krásnou zástavou v maľovanej kešeni, rodinka pána vicišpána vyskakovať bude na koni na stoličné útraty. Každému hladnému sedliakovi ukiažu tú maľovanú kešeňu, aby nehľadoval.

Veselí ablegáti. Múdrejších a veselších ablegátov nikde niet, ako v Trenčiansku. Múdro rečia, ako ryby vo Váhu, a pri tom sú veselí, ako mucha v kyselí. Jurko Kubinyi veselil sa na hostine v Púchove, Valerko Šmialovsky tančil zas v Žiline na maškarnej zábave, až sa mu štica potila. Na sneme veselo tancujú všetci ako im pán minister muzikuje. Keď opozícia žiadala, aby sa listiny všetkých vicinálnych železníc prezrely úradne, a keď žiadalo sa, aby tie čudné obrazy Pulskeho od snemovne prezreté boly, trenčianski ablegáti nedovolili to a oproti tomu hlasovali. Prečo sa báli železníc a tých obrazov Pulskeho, keď po železnici na hostinky behajú a s maškarnými obrázkami radi tancujú?

Z Novej spišskej Vsi nám píšú, že vo veľkom počte sa sťahujú ľudia do Ameriky. Že zo Spiša v skutku mnohí skočili za more, i z toho vidno, že ani sluhu nemôžu tam páni dostať.

V Slavonsku svine v hodnom počte padly v obet istej nebezpečnej chorobe. Ľudia ale z lakomstva to v tajnosti držali a sa len chovali sviňskou pečienkou, lenže mnohí to zaplatili zdravím, ba i životom.

Pri Istebniku srazily sa dva nákladné vlaky. Rana sa nikomu neušla.

Za dakolko týždňov už tretikrát zvyšujú figliari kšeftovskú cenu cukru. Boháčom všetko je dovoleno.

Útok proti životu matrikára. Pavel Ventura, notár a opleckár v Štepanove bol na šťastie nadstrelený od kohosi. On ešte v novembri bol dostal bezmenný list, že bude zastrelený, opovážili sa občiansky sobášit. A hľa ten istý verný bol ku svojmu slovu. Dvoh ľudí majú v podozrení, lenže isto nemôžu proti nikomu vystúpiť, lebo nemajú dôkazov dostatočných.

Ján Bodaly, obyvateľ to šárišskej stolice v Amerike si neškodnú summu peňazí nadobudol; odhodlal sa, že sa navráti domov, a tam vraj ešte zväčší tú summu. Lenže nešol rovno domov, lež v jednej krčme sa staval. Nápoj mu tak chutnal, že mu od neho hrdlo až tak vymoklo. Zaspal, v ktorom stave mu peniaze ukradli. Keď vytriezvel a sa prebudil, tak bol rozhorčený nad tým, že sa prestrelil.

Hynú židia v Čachticách (nitr. st.), odkiaľ nám píšú, že s roka na rok je ich mien. To je len radostná zvesť, že toto sebecké pokolenie sa tráfi v takom mestečku, kde ľud i tak je veľkou obecnou priražkou ubiedený, ba i útraty na obecnú školu sú veľké. Jako nám píšú odtiaľ, ani kaplána nemajú, lebo za dvadsať zl. čo plat na celý rok nikto sa tam nechce dlho

držiať. A má aj pravdu, lebo však dnešný deň i pasák má väčší plat.

Milleniumový prestol (trún) rozkázal Veličenstvo vyhotoviť, na ktorom už aj usilovno pracujú. Postavený bude v Budíne v kráľovskom paláci, obtiahnutý bude červeným aksamietom a bohato pozlátený; v prostredku bude cimer Uhorska a Rodiny kráľovskej.

Vo važeckom prielazi jeden vlak troch ľudí celkom na kúskí rozmágal. Je ale aj takých vefa, ktorý o ruku, o rebro, o nohu atď. prišli, teraz tito mrú jedon po druhom. Dovčuľ ich už sedem umrelo. Petnásť ich na vždy v chromom stave zostane, desať ich je tak poranených, že je úfnosť k úplnému vyliečeniu. Nevie sa ešte, či neopatrnosť nástrojníka, abo nepozornosť tých zle pochodených je toho príčinou.

13 tisíc zlatých ukradol Herman Ernest Gróss (dľa mena by mal mať krivý nos) v Drezde a uskočil; pravde podobne do Judapešte tiahol; kdo ho lapne, dostane 60 zl.

Zvieratská žena s pomocou 16 ročného syna zavraždila muža. Tento totižto prišiel v podnapitom stave domov a ju počal karhať; lenže ona veľmi na ostro mala nabrušený jazyk tak, že muž s pástou behal po jej chrbáte a tele; nato ona so synom zvalila korhela na zem a tak dlho ho tklá kresačkou, až z neho dušu vytikla. Pred súdom z počiatku tajili svoj zločin, neskôr ale všetko vyznali.

Spolu manipulovali dlhý čas Gabriel Fuchs a dvadsať ročný Viktor Fuchs; tento posledný si ale myslel, načo by on bol lepší od svojich súdruhov; oklamal o tisíc zlatých svojho kamaráta, a tam ten Gabriel ho dal kurentovať, a v opise jeho osoby stojí, že ma krivý nos aj krivé nohy.

K odporúčaní je jednanie obce Helta rečenej, kde sa kresťanskí občania čo údovia potravného spolku usniesli, že nebudú u židov kupovať; ktorý by to predsa urobil, bude zo spolku vyšmarený.

Lacnejšie majú byť lieky od 1. marca dľa nariadenia ministra vnútra a síce o 13%. To sa už dávno malo stať. Keby len aj dozorstvo bolo väčšie, aby sa nejednali daktorí lekárnici, jak dajakí kozkári. Poznáme aj takú fialku, ktorý dvakrát tolko zapýta, jako čo ten liek inde stojí.

Hyd nesvedomitý si neváži na kresťanovi ani len jeho dušu. Do Ameriky tahaju kresťanský pekný tovar t. j. švárne dievčence tí, ktorí ešte k starému zákonu patria. V prostred Budapešte lapila polícia Netku Schöntág, ktorá 4 dievčence ani nevypustila z izby von. Odsúdená je na 30 dní do žalára. Takým by sa sišlo za kazenie mravov aspoň tridsať mesiacov.

Život miesto dane. V chorvátskom Beljune pokladník obce prišiel i so žandárom ku gazdovi Lovričovi, aby zaplatil daň. Tento ale so železnými vidlami šiel proti nemu; žandár si stal medzi nich, aj tohoto chcel pichnúť; vtedy žandár na bok skočil a gazdu zastrelil. Občania sa tak nahnevali, žeby boli žandára zabil, keby nebol utiekol.

Bohaspustelosť detí. V Kapošvare jedno malé školské dieťa namočilo vefa sirkových hlavičiek do vody, ktorú potom vypilo. Učiteľka to za včasu zbadala a dala ho pod opateru lekára. Veru my pekne ideme dolu vodou z ohľadu mrávnosti. Nech sa len soštatnia náboženské školy, smutný pohľad to bude.

Na smrť odsúdili v Jágri Alexandra Rózu, ponevác svokru zabil; jeho švagra ale na 15 rokov zavrú, lebo mu pomáhal, kráľovská tabuľa ale preme-

nila osúd prvého, lebo miesto smrti ho nariadila zavrec až do konca života jeho.

Previedly matrikára v oravskej stolici štyri páry. Matrikár totižto im vždy nové galiby a ťažkosti robil, a nemohly prísť k tomu, aby ich do opleckárskej matriky naznačil, vtedy ony vstúpili do stavu manželského pred cirkvou a síce tak, jako to čítali pred dakolkými týždňami v »Kreštanu« v článku, ktorého tento nápis bol tento: „Jako previedol Joško matrikára v Trenčiansku“. Netreba ľud ani búriť proti novotám, dosť ho búri neokrúchané zahádzanie opleckárov.

Samohybná kolíska. Čoho sa človek všetkého ešte nedočká? právom a s úžasom môžu zvolaf varovkyne detí našej doby. Pánovia Svitála vo Sliezske a Tirone v Malej Dobuborovci vynašli kolísku, ktorá sa sama pohybuje. Je pri kolíske prístroj, ktorý na 24 hodín sa nafahuje a kolísku privádza v pravidelný pohyb. Keď sa kolíska zadrží, zastane v svojom pohybe. Mierny náraz privádza ju k opätnej činnosti. Vynálezci vzali si na kolísku patent. Či si vzali patent aj na všetko zehnanie varovkýň a slúžobných dievčat, zamestnaných u malých detí, ktoré sa takto stávajú zbytočnými a vinalezcov preklajú do horúceho pekla, o tom historia milčí. Možno brať za isté, že i táto novota najde mnoho priateľov a odberateľov navzdor všetkým výstrahám lekárov, ktorí prílišné kolísanie detí útlým ich modzgom vyhlasujú za veľmi škodlivé.

Upozornenie.

Nové voľby na stoličných výborníkov budú sa vydržiavať 27. feb. v Rajci, a 28. feb. v Bánovej. Vyzývame voličov, že pri tejto voľbe, aby sa v tak veľkom počte ustanovili, jako minulý rok 7. nov. Ani zima, ani sňah, ani dažď, ani blato, ani choroba nech nikoho nezadrží doma v deň voľby. Nedajte sa odstrašiť od nikoho, ale na toho hlasujte, kto chudobný ľud na stoličnom dome zastávať chce. Ak niekto prinde k vám, aby vás zakúpil, vysotťe ho z vašeho príbytku a povedzte mu, že vy neni ste napredaj, jako dajaké tela. Kto sa dá zakúpiť, alebo od voľby odstrašiť, toho opovrchnite! Kto si svoju daň zaplatil, ten môže tak hlasovať, jako on chce. V tomto ho ani notár, ani slúžny, ani nadžupan, ba ani minister prekazit nemôže. Nech každý má napísanú cedulku, keď sa dostaví k voľbe. Na tej cedulke nech sú napísané mená tých mužov, ktorých on vyvoliť chce. Keď budete pristupovať k voľbe, smeľe držte si cedulku svoju v ruke, nedajte si ju od dajakých oplanoz vytrhnúť, a na vás inú natisknúť. Inému ju neodovzdajte, iba predsedovi voľby, ale len pri hlasovaní. Každý volič nech je prichystaný nato, že sa ho budú pýtať: jako sa volá, koľko má rokov, jaké je jeho remeslo, zamestnanie a odkiaľ je? Na tieto otázky nech každý vie odpovedať. Smelo hovorte tam, a nebojte sa nikoso. Keď týchto pár riadkov prečítate, idte hneď k svojmu duchovnému otcovi, a opýtajte sa ho že vodcovia ľudovej strany ktorých mužov kandidujú za výborníkov? Vykrešfanské panenky a manželky na tom stojte, aby vaši otcovia manželia a bratia na ľudovú stranu hlasovali. Veď ľudová strana je vaša strana, zaňu a pre ňu máte žiť a mrieť! Dokiaľ ľudová strana v celej krajine nezvífazi, zatiaľ lepšie nebude! A preto z hlbim srdca volajme: Nech žije ľudová strana.

DOPISY.

Z Chinorán.

Prevelebný pán Redaktor!

Je to dosť smutno, keď ešte nebolo očuf nič o našej obci v našom milom Kreštanovi, jako je u nás a hádam si preto naši spolu občania myslia, že my nemáme sa čo ponosovať. Oh Máme mi u nás tiež dosť galiby, vyplácania veľkých dani, na to potom prírážka veľká a všeličo. Jako inde, tak aj u nás bola voľba do stoličného výboru. u nás v Chinoránoch bol kandidát z ľudovej strany pán Ehregruber, a z liberálnej strany bol p. notár Perényi, p. Ehregruber dostal 140 hlasov, a p. Perényi 21; no ale to sa len liberalismus na jedenadvatcať hrá, a my sme zahráli nobl. Že u nás musela ísť voľba v poriadku. za to môžeme ďakovať len nášmu p. Dekanovi a p. farárovi Španíkovi Tamášovi, hoolivému to vodcovi z ľudovej strany lebo sme spolu bojovali za našu vieru a cirkev. Pritom všetkom sa ale môžeme pochváliť, že u nás v našej veľkej obci bárs aj chudobnej, nebolo jak živ žida, ani nesmie byť. Následovne pripomením aj nášho pána notára, však my ho ctíme nie zato, že on vystúpil na liberálnu stranu! Ale keby nebol vystúpil a nebol by matrikárom, boli by sme ho vyvolili za stoličného výborníka, ba aj za krajinského vyslanca; u nás sa skončila voľba pri najväčšej tichosti, lenže zato hrala banda nášmu p. výborníkovi.

Mal by som ešte čo písať o našich spoluobčianoch, lebo sa ešte aj u nás najdu zaslepení ľudia, ktorí kráčajú po ceste Judášom ukázanej. *Suster.*

Tyerehova, 16-ho februára 1896.

Veľactená Redakcia!

Noviny došlé na Počte odberá najviac M. Klein. Viaceri sedliaci sa u mňa boli pýtať, že od nov. r. do konca jan. len po jednom čísle došlo. Hneď mi bolo nápadné, že musí byť volajaký lígel vo veci, a išiel som snimi na Počtu, kde sme sa dozvedeli, že listy a noviny naše odberajú sluhovia Kleina. Som poprosil pána počtára, aby všetkie Noviny mne odesielal a ja ich teraz sám doručujem.

Dozvedel som sa, že sa chválil kellner Karol Klein, že v Horsej Tížine aj tak málo Krešfana čítajú lebo že on za každým, keď dostane noviny Krešfana do ruky, jednoducho spáli. A toto bolo aj v skutku tak, dokiaľ som neprišol nato, teraz už noviny ten chýrny vták viacej nedostane do rúk.

Prosím toto uverejniť, lebo s týmto Noviny »Krešfan« mnoho zvífazia, ponevác táto rodina Kleinovská je veľmi rozšírená. vo Varine v Bellej a na Tyerehovej a ľudí veľmi odvádza a všetko hania pred nimi. *S uctou J. Kastelovič.*

Terchová dňa 8-ho februára 1896.

Vysokocentný prevelebný pane!

Viem, že vám to bude veľmi nápadné, čo sdeľujem, že sa 19. stoloť takáto vec ešte stať môže, vec sa má následovne.

Jozef Balat Bukovinský roľník, ostal dlžen dľa porátania krčmárovi Móricaovi Kleinovi 40 zl.; ktorý žiadal od hore spomenutého gazdu, aby mu úpis dlžobný vystavil čo aj obsiahol a pán notár Ján Biza obce Bellej (Trencs. st.) tú obligáciu na žiadosť napísal od dňa 5 dec. 1893. do 25 júla 1894. aj s úrokami na 44 zl.; a nato sa ten pán notár za Svedka podpísal.

Zena gazdu chcjúc sa toho žida striasť, išla a zaplatila hore spomenutému židovi podlžnosť 44 zl.; a žid od 25-ho júla 1894. do 4 februára 1896. ešte jej narátal úrokov 6 zl. lebo mu vyplácala dňa 4-ho februára 1896. Neni tedy divu, že sa náš ľud horniacký pri takomto zderstve nemôže z núdze vyškrabať, keď berú v prítomnosti notára 20 %.

Jozef Kasztelovich, kupec.

Z hornieho Trenčianska 6 febr.

Prevelebný pán Redaktor!

Kath. krúhy v Trenčiansku počínajú k životu kriesiť, predtým už takmer umrtené mešťanstvo.

Najčulejší život panuje vo Vel.-Bytči. Poznať, že sú tam vodcovia, ktorí majú jasný a široký rozhľad, a za mravné pozdvyženie ľudu i rozkvet mešťanstva úprimne zaujati sú. Ale i poddôstojníkov majú znamenitých, v osobách p. p. učiteľov, ktorí povedomi sú toho, že povolanie učiteľa je vplývať na mládež i zo školy vystupivšiu a dospelú, túto viesť k mravnej, ušľachtilej zábavke, čím sa vzdeláva, i povedomie nadobýva čestne si zastať miesto v rade spoločnosti, jako užitočný, a preto vážnosť zasluhujúci faktor. Týmito sriadení a vycvičení spevokol vystúpil pred obecensťo dňa 2 febr. pri večierkoch v miestnostiach kath. kruhu usporiadaných. Pre tesknosť miestnosti hostoani nepozvali; došlým predseda domáci zdvorilo ustúpili miesto. Obzvlášťne statoční, svetom zkúsení a rozhládení Rovňanci prišli väčším počtom, i so svojimi krajšími polovičkami. To z tých, ktoré strachu nahnali v novembri m. r. komissii, chlapom vyhrážajúcej sa. Ž. v Rovnem i zlatá valuta, (ale nie Wekerlovská) sa potika: zbadal pán kassír.

Program večierkov bol rozmátny. Vynikajúca z neho bola i obsahom i formou znamenitá prednáška predsedy kruhu, dôst. p. dr. J. Teszelszky o vplývani hudby na človeka. Spevokol prednášal spevy, zväčša naše krásne ľudové spevy, vo štvorhlase, tak precízne a utešeno: že to bolo radosť počúvať, za čo vďak svoj obecensťo búrlivým potleskom dalo na javo.

Prednášky všetky boly vydarené.

V Pov. Bystrickom kath. kruhu dňa 2 febr. držal prednášku p. J. Mittuch: o „dobrých“ katolíkoch, z počtu ktorých myslím nevytvoril tých, ktorý i na „millenium“ prišli do kostola, za neb. ale kor. princa Rudolfa v židovskej synagoge dali si „requiem“ od-bavovať, a vždy ešte tvrdia že nové zákony, ktoré platnosť sviatosti stavu manželského vyzdvihli, nie su škodné cirkvi.

Kys. Novomestsky kath. kruh veľmi štedrým sa preukázal pri udeľovaní čestného členovstva. Len sa

pousilujte s rozdávaním takých vyznačení, kým i v našom sneme nepredložia návrh zákona na daň od vyznačenia, jako vo francúzskom parlamente.

Rajčania v 9-ho febr. usporiadujú divadelné predstavenie veselohry: „Pokuta za hriech“ a zatým tanečnú zábavu, k tomu dobročinnému cieľu, aby budúce cudzinca smelo zavrátit mohli: „Však ti ja dám dediny, nevidíš na väži hodiny?“

Len Žilinský kath. krúh, ktorý by mal predok viesť, jako si drieme.

I predtým usilovný a sbehly dopisovateľ zo Žiliny do „Kresfana“ zamlknul.

S Bohom!

Zvolenská Brezová dňa 18 febr.

Prevelebný pán redaktor!

Jako nekdy Spasiteľ náš reknúc apoštolom svojim „idte po celom svete, učte všetky národy“; tak aj vás prev. pán redaktor, považovať môžem za jeho následníka, ponevác aj vy ste riekol naším milým novinkám „Kresfanu“, aby šiel po svete, a otvoril oči, prebudil vo tme spiaci národ, tak že tento neohrozený apoštol dôjdúc i k nám medzi hory a vrchy, otvoril oči nám, ukazujúc nám cestu pravdy, ktorej sa my aj pevne držíme, a sľubujeme i napozatým, že sa držať budeme. Žiaľbohu, že bárs ku nám viac než 60 číslov „Kresfana“ chodí, ale žiaden dopis som ešte medzi toľkými nečítal od nás.

Tedy aspoň ja píšem.

My tu pracujeme v uhorsko-kráľovskej železnej fabrike a sme podriadený pánstvu spomenutej fabryky, ktoré len samo sebou sa rozumie, zo samých liberálov pozostáva, predseda ale my, ačkoľvek sme aj ich poddaní posluchať sme ich povinní, ale svoje práva si zastávame, a zastávať budeme. Oni ale silou mocou by nás chceli od „L'udovej strany“ odlúčiť, pripomenúť síce musím, že aj medzi nami moc Judášov sa nachodí, ktorí sa plášťa liberálneho držia, a dajú sa aj mechúrom nastrašit, na svojích spolurobotníkov jako len môžu, falošným spôsobom nesvedomite luhajú, len aby sa ku masnejšiemu hrnčeku dostať mohli, sú ale aj takí, ktorí svoje presvedčenie nezapredajú nikdy, a ukázali svoju oduševnenosť, keď dňa 28-ho novembra m. r. usporiadil pán Jozef Martincsek poradu „L'udovej strany“ v Brezne, ktorá sa podarila, nech ho Boh na veľa rokov v dobróm zdraví udržuje tohoto neohrozeného bojovníka kresťanstva, a dá mu sily duševnej i telesnej, aby i budúce mohol tak bojovať.

O tejto porade bolo už viackrát v našom „Kresfanu“ spomenuté, teda ďalej opisovať nebudem, len chcem upozorniť mojích spolurobotníkov, aby sa i na druhý krát tak zdržali, jako na tejto porade.

Tam sa ukázalo, a tam sme videli, kto je opravdivý kresťan, lebo aj mnohí evanjelici zahanbili mnohých katolíkov.

Tak milí moji spolupracovníci a privrženci „L'udovej strany“ vyzývam vás, aby sme sa i budúce tak, snáď ešte aj lepšie zdržali a neodvrátili sa od našej dobre prajúcej „L'udovej strany“, keď aj škodu utrpíme jako sme teraz, že nás naši pani liberálci aj do 3—5 zl. pokutovali; však nám to dobrý pán Boh vynahradí, zato, ako pravím, neodstupujme od nášho presvedčenia, rozširujme „Kresfana“, ba s nám ho ako budú zaka-zovať čítať, lebo len ten nám môže byť na dobrej pomoci v našich zlých časoch.

Sláva L'udovej strane!“ Sláva „Kresfanu!“

Jeden fabrikant.

20 febr. 1896.

Slovo ku voličom staškovským a zákopečským!

Drahí bratia! Ponevác od dávna vychýrená spravidlivosť krajiny uhorskej, vyšetrujúci výbor trenčanskej stolice, nás s našou appellatou, protitrenčianskym spôsobom prevedenej staškovskej voľbe zadatou, s výrokom zo dňa 21-ho januára celkom chladnokrevne odstránil, a na základe celému svetu známeho liberalizmu svojích troch kandidátov za výborníkov stoličných násilno a proti zákonu vymenoval: nič mi nepozostáva, než, aby som vám drahí bratia! za vašu ku veci svätej náklonnosť, pevné seba povedomie, a zriedkavú vytrvanlivosť ešte raz sa poďakoval. Buďte aj na budúce všetci vytrvanliví v modlite sa za tých „niekoľko pažravých Judašov“, ktorí za flašku smradlavej pálenky nehanbili sa zástavu ľudovej strany potupíť, proti svojej viere a krvi (na pohoršenie Boha a chudoby) hlasovať.

Neklesajte! A keď všetky „kancellárske strely“ začnú proti vám lietieť, a vám rozličnými úradnými strašidkami vyhrožovať sa, — prosím vás — nebojte sa! veď „Boh s nami!“ Bratia! pravda nech nám je nad všetko; „lož, podvod a cigáňstvo“ nech sa prepadne!

Celý ubohý zaznamý ludu kysucký! hore sa za svätú pravdu! Boh nebeský nám pomahaj!

Trom — nie vyvoleným — ale úradne vymenovaným výborníkom, známym p. p. notárom (rakovskému, staškovskému a turzovskému) pripojujem to srdečné upozornenie, že kedykoľvek budú museť prekročiť prach stoličnej sieny, aby nezabudli mužsko seba opýtať: „já muž vážnosti a seba povedomia! mám-li ku tomuto právo?“ Pánovia! znáte mňa? nezávidím vám...

Demeter Gyurcsánszky farár.

Z Nádaša 14-ho febr.

Vysokoctená Redakcia!

Pred niekoľko dňami prišiel dopis na nášeho p. notára — od p. stoličného školdozorca, že mieni nám dievčenskú školu vystaviť, kde by sa aj ručné práce vyučovali, — žiadajúc, by on tento dopis výboru prečítal, a opýtal sa, čo by dala obec na vydržovanie tejto štátnej školy. Výbor obce dňa 10 febr. bol sídený ponevác v ten deň boly u nás obecne počty. Pán notár potom prečítal ten dopis, spolu upozorňujúc výbor, že keďby podporovali túto školu, nemuseli by svoju stavať.

Náš p. farár rozpovedal výboru, čo je to tá štátna škola; žiadal, aby len svoju katolícku školu vystavili, a konečne 200 zl. na stavané katolíckej školy daroval.

Bárs aj nektori tajne boli privrženci štátnej školy, ktorých dobre známe. Jeden výborník aj učiteľovi ubližoval, že musel syna do židovskej školy poslať, ponevác nič neučí, to si ale ten p. majster nepomyslel, že ten učiteľ má 183 detí, a že jeho syn za 4 roky v židovskej škole sa nič nenaučil, čo vie, to sa len v katolíckej škole naučil a konečne sprostému aj darmo sa rozpráva. Lepšie by bolo keby ten p. majster pri klade zostal.

Výbor konečne odhlasoval, že štátu nedá žiadne podpory a len svoju kat. školu si bude stavať. Nech Boh živí nášeho p. farára nášho dobrodincu a nech mu odplatí mnohonásobne. Konečne nech Boh živí aj náš výbor, že tak sme a údatne bojoval. *Občan.*

Z Trenčianska.

Veľactená Redakcia!

Pekelný zápach roznáša sa od istého času po našom krásnom Trenčiansku. Najstarší ľudia nepamätajú takého čertovského zápachu a smradu. Pýtame sa našich pánov slúžnych: odkiaľ prichádza ten nešeredný smrad? Ale páni slúžni a páni notári len plecami mrdajú a pravdu nám povedať nechcú, alebo nesmia. Páni ablegáti naši tiež neprichádzajú k nám v tom ukrutnom smrade; volakde v Budapešti fašangujú pri voňavých pečienkach. Nuž ale počúvame, že aj v Pešti je plno toho zápachu, ba že z nášho pekného Maďarszágu ten ukrutný smrad po celej Europe, ba až za more do Ameriky sa vraj zanáša. Jeden múdry pán čo i maďarské novinky čítava, povedal mi, že na miesto chvály a vône budeme mať strašný smrad na tej našej paradnej výstave „mlynárke“ (millénárke — tisícročnej výstave.) Kýho čerta — povedám mu — teda i inde panuje taký zápach, ako tu v Trenčiansku? Veru brat môj, tak mi hovoril ten pán, veru je to do plvania, akého smradu narobili tí páni liberáli s tými ich masnými hrncami. Nuž, či im vykypelo asnaď z tých hrncov — pýtam sa. Hej bratku môj — veru im špatno vykypelo, a takého smradu narobilo, že celý Maďarszág ukrutnú nátku musí dostať od tých vykypených masných hrncov. Nuž do čerta — pýtam sa — čože mali tí liberáli v tých nešťastných hrncoch, keď takého pekelného zápachu narobili? Hja bratku, hovorí mi pán, v tých hrncoch prevrnutých a vykypených čudné veci sa varily. Boršodský nadžupan varil si v liberálnom hrnci, železnicu: chcel si zo železnice pekných pár tisíc zarobiť, a myslel si, že ako nadžupanovi, ľahko mu to pôjde, že od ministeriuma vykoná, čo len chce. Aj veru mu to išlo, ministerstvo či vediac či nevediac mnoho mu po vôli urobilo, a pán nadžupan už kešeňu chystal pre vygšeftované tisíce. Ale vec na javo vyšla, hrniec vykypel a takého smradu narobil, že pán boršodský nadžupan nátku dostal, a musel za masný úrad svoj zaďakovať. Ach, ach — hovorím ja — teda z tej vykypenej liberálnej masti ide taký čertovský smrad? Veru z tej, povedal pán, tak som to čítal v mojich maďarských novinách. No — hovorím — to veru není pekne, keď takí veľkí páni, taký zlý príklad dávajú a s hrncami svojimi takého čertovského smradu nakvaria. Veru to veľmi smrdí od nás, hovoril mi pán. Celý svet zapcháva si nos, keď počuje o Maďarorságu. Syn môj — pravil mi ďalej ten dobrý páno — syn môj, takých vykypených hrncov je ešte viac v našej liberálnej krajine a tie ešte viac smrdia. Ba čerta — hovorím ja. Veru tak — hovorí mi páno. Aj pán nadžupan v zaľánskej stolice za Dunajom musí vraj zaďakovať; lebo hrniec svoj tak opatroval, že dôchodky stoličného majetku z 3000 upadly vraj na 223 zl. Nuž sto striel — hovorím ja — akože to gazdoval? Syn môj — hovorí mi páno — on gazdoval asnaď liberálno, svobodomyseľne. No nech čert vezme do pekla na dno takých liberálnych gazdov — hovorím ja. — Syn môj — hovorí mi páno — aj mošonskému podžupanovi prevrhol sa hrniec; že vraj mu chýbalo v úradných paňazoch pár tisíc a musel tiež zaďakovať. Aj jednému slúžnemu dolu v Brašovskej stolici vykypelo z hrnca; že vraj asi 15 rokov gšeftoval pri assentirkach a šuhajov zdravých za peniaze od vojančiny zachránil, a bol veľkým vlastencom, hazafikom. No nech všetci čerti vezmú takých vlastencov, hazafikov — hovorím ja. Syn môj hovorí mi páno — vieš, odkiaľ ide najväčší smrad od nás po

celom svete! Neviem, hovorím ja. Nuž teda ti poviem — hovorí pán. V Pešti za blázna vyhlásili jedného liberálneho a hazafického pána a zavreli ho do domu pre bláznov. Ten pán sa volá Karol Pulszky. Ach, chudas — hovorím ja. Pravda že chudas — hovorí mi páno. Ale počuj syn môj! Tento liberálny pán dostal od vlády strašnú summu peňazí (vyše pôl miliona) aby nakúpil obrazov na výstavu; a on chodil po Taliansku kapitáno jedol, pil, so živými obrázkami sa kochal, jednej maľovanej ale živej paničke za 500 zl. jeden pekný zúbček dal do úst osadiť. Hej sto striel — hovorím ja — koľko bych ja mal za 500 zl. chleba, a ten pán Pulszky dal za jeden zub toľkú summu; ja mám zuby dobré, ale nemám chleba; temer každý groš na porcie musím obrátiť. Či pán Boh nepotresce takých ľudí, čo naše mozole takto premrhajú? Ticho syn môj — hovoril mi páno — keď tak budeš hovoriť, hneď poved a, že si burič a panslav! A čo je to ten panslav — hovorím ja. Syn môj — hovorí páno, každý poriadny a svedomitý človek slovenský, ktorému nepáči sa ten liberálny smrad, je hneď vyhlásený za nebezpečného buriča a panslava, že vraj chce predat Mačarom a Tatárom. Ba kýho čerta — hovorím ja, veď by ten strašný smrad hazaficky aj Tatára preč zahnal. Nuž vidíš syn môj — hovorí mi páno — a predsa vraj my stotoční Slováci, ktorí daň platíme a vlast našu vrelo ľúbime, my sme vraj nepriatelia vlasti a panslavi. Vidíš v Bánovcch pán slúžny zo Somároviec nafakal sa u p. Minárika niekoľko slovenských kníh; trencianske noviny, vieš ten prezývaný „lapaj“, pišu, že v Považskej Bystrici strašné nešťastie sa deje, lebo v kat. krahu „Nár. Noviny“ čítajú. Nuž veď ten „lapaj“ tuším i nemecky píše — hovorím ja. Áno syn môj, nemecky to je hazafictvo, len slovensky to je nebezpečne vlasti. Toto nerozumiem — hovorím ja. Ani ja — hovorí páno. A či ten pán, čo tie obrázky mal kupovať navráti tie peniaze — pýtam sa ja. Pýtaj sa Jurka Kubinyiho, hovoril páno: Jurko bol na obede u Bánfyho, asnaď tam počul nečo dobrého. Ba asnaď pojedol tam a zapil si nečo dobrého — hovorím ja. Veru to čudno bude s tou výstavou „mlynárskou — hovorím ja. Syn môj pôjdeš tam — pýtal sa ma páno. Hej — hovorím ja — kebych ja chudobný Slovák na porcie mal. Ale, keby som tam niďhol vidieť tie vykypené hrnce, čo ten smrad robia, by som peši išol tam. Syn môj — hovoril páno — pri tých hrncov nevydržal by si od — s nradu. *Chudobný drotár.*

Z Piešťan.

Velebný Pane!

Nenie tomu tak dávno, že kresťania zažalovali u slúžneho rychtára Ernst Wilhelmusa a J. Jurkoviča (egzekútora), že proti zákonitě svedoctvo vystavili jednému židovi proti jednému domomajiteľovi; ktoré svedoctvo aj nepravé veci obsahovalo. A egzekutor sa falošne podpísal, že »notár.«

Keď už asi dva mesiace uplynuly, a nič sa nestalo, žalobník osobne zašol k slúžnemu. Tam ale vec len preťahovali; a preto sa on obrátil na štátneho pravotára v Nitre, o čom i slúžnovský úrad uvedomil, ktorý sa rozsršnil náramne.

Čo sa od rokov nestalo, hneď sa revidovala Kassa a knihy obce. Vlasy im dubkom stávaly od toho čo zbadali.

Nasledujúce udalosti sú skutočné.

6. jan. dorazili ku svokrovi exekútora Jurkoviča,

kde priam i tento sa nachádzal v tom čase, rychtár Ernst Wilhelmus notár Ehrenguber, a drahovský notár Kardhordó, rodina to hl. slúžneho Koronthalyho; títo sdělili svokrovi Sonnenbergovi, že pán zať zobral daň do 1500 zl., a neodovzdal, ktorú summu, aby vraj on složil. Len po veľkom nahovávaní podpísali svokrovia smenku na 1500 zl.

Lenže s tým ešte nebol koniec, pretože pána Jurkoviča ešte i s tým obviňovali, že falšoval smenky na meno svokra, falšoval podpis obecného pokladníka podpis, a svedoctvo hore spomenuté.

Pán Jurkovič ale ešte vždy je na slobode, lebo — jako sa vyhráza — keby ho bantovali, i druhým by sa ľuzy opálili.

Obecenstvo ale sa hnevá na úrad hlavnaslúžnovský, že tak zastáva priestupníkov, jako nedávno židov, ktorí znebezpečnili život dvoch osôb, a povybíjali obloky jedného domomajiteľa.

Hovoria, že tento Jurkovič bol predtým pisárom u senického notára, od ktorého vraj tiež pre zmiznutie 400 zl. musel preč páliť.

Rychtára Wilhelmusa vopred upozornili na to, on predsa bol zaľubený do tohoto pána, — Tento rychtár nemá statku, a platí len 3. 50 kr. porcie hlavovej, a je dlžen už od prvších časov, predsa je rychtárom, lebo ho náramne obľubuje p. hl. slúžny Koronthaly, ktorého velebia židi a liberálni úradníci.

Wüttenbergská knazňa síce, ktorá tu v kúpeli bola — vyznačenie dopriala hl. slúžnemu; jaké zásluhy má on k tomu, to nevieme, nevieme, či on sám by neprišol do zmlatku pri tejto otázke; báraj ešte dovčul nemá povolené odznak toho vyznačevia si na prse vylepiť. Predsa ho židi a úradníci už oslavovali: dlhou rečou ho pozdravil jedor občan chtelnický, ktorého nos je hrube nakrivený.

Vlavia, že notár Ehrenguber a egzekutor Jurkovič predsa len boli vyzdvihnutí neskôr zo svojho úradu. (Podľa viedeňského „Ostdeutsche Rundschau“ 29-ho jan. 1896.) *Elka.*

Z Ružomberka. *)

Prevelebný pán Redaktor!

V 6. čísle Kresťana uverejnená zpráva proti nám namierená je tendenciozna a pravde nezodpovedá, lebo tanečnú zábavu nie gymnasiálna mládež, lež činiteľa celkom vonkajší usporiadali k napomoženiu chudobných žiakov, a tak tedy, náš ústav nemal žiadneho vlivu na pozvajúce lístky a na určenie času zábavy. A gymnasiálna mládež na zábave podielu nemala, a tak bezzákladné je to obviňovanie, že pre nočnú zábavu mládež nemohla sa súčasťníť nedeľnejšom omše sv.

Ze židovský duch nepanoval v katolíckom ústave, už i z toho vidno, lebo na tej zábave len jedor žid bol prítomný. S uctou *Nikolaj Pálmai správca ružomberského kat. gymnasiumu.*

*) To ale predsa sa netajú v týchto riadkoch, že tá zábava medzi sobotou a nedeľou sa vydržovala, že pre ňu — pretože dľa týchto riadkov len kresťania sa jej súčasťnili — kresťania nevyspatí vystali zo služieb božích nedeľnejších. Bolo by nás tešilo, keby nás p. správca i v tomto ohľade bol s dakolkými slovami uspokojil. Ináč pokoj.

Položenie roľníkov.

V číslach 2, 3, 4, 5 a 6 čísla lanskoročnom narozprával som Vám milí Bratia Roľníci! dosť obširno, jako načím role orať, hnojiť, aby sa pripravili ku zdarenej sejbe. Rozprávočky tieto mali by ste častejšie a pozorne prečítavať milým dietkam svojim; obsahujú cny mnoho poučného, nasledovania a konania hodného, mnoho výstražného, čoho sa chráť načím, aby neupadli synovia a dcéry vaše do nešťastia.

Pravého ľudomila často zabolí srdco, keď vidí pýchu na ulici a... v truhlicí, keď vidí rozorvanosť v rodinách roľníckych, keď vidí role pluhavo zorané, všelijakou gebuzdinou zanešvárené, obilie kvietkami zapestrené, keď vidí ľahostajnosť pri dorábaní hnoja a zachádzaní s ním. Z videnia takýchto vecí mimovoľne stáva sa ľudomil prorokom tušiacim a zvestujúcim zkažu roľníckeho ľudu.

Cteni Bratia Roľníci! Verte mi, bôľne vzdychy vystupovali z útrov srdca môjho, keď som nedavno čítal v prekrásnom mnohými obrazmi ozdobenom diele Jozefa Koferškého: „Cesta kolem sväta“ o stave roľníctva žaponského a čínskeho, a porovnával som ho s pomerami našimi. Príklady pilnosti, usilovnosti, bedlivosti pohanských tamejších roľníkov, a starostlivosť vlád tamejších zahaňujú nás! „Čínsky roľník“ — píše ten cestovateľ v 1 sošite: (27 dňa počtu sošitov) o Číne, na strane 14 — „zdeľava puđu horľive z prospechu vlastného i z povinnosti, již mu ukladajú štátni zákony a nařizení.“

V Číne, jako z uvedených slov vysvitá — štátne zákony a nařizenia nútily a dosiaľ nútia roľníkov ku blahobytnej činnosti. Základ blahobytu krajinského je kvitnúce roľníctvo, a toto napomáhaly vlády rečených pohanských štátov i zákonmi prísnyimi i mnohopočetnými.

My roľníci uhorskí prinášame ďaleko väčšie obety štátu nišmu, než tí pohania, nasledovne zasiuhujeme i väčšieho šetrenia a úcty; ale čo skúsime? My sme dobrí hrdým párom našim, keď daňujeme na ich veľké platy a pensie, na ich nádheru a zábavu; ale keď by nám mali dať za obety naše čo len omrvinu z tej tlačanej svobody, práv občianskych: vtedy sme im sprostou luzou, a horšie nakladajú s nami, než s hovädami! Strašné dôkazy toho vidíme na voľbách: nitranskej, stupavskej, giraltovskej. Česť vynímám! Vysoká vláda dala si kroz mamelukov svojich odhlasovať na sneme fažké milliony na nádheru sídelného mesta; miliony potroviľy sa na kasárne; millennimova výstava pohltne tiež milliony; ale pre svelebenie roľníctva, pre pozdvihnutie filoxerou zničeného vinohradníctva, na zariadenie výpomocných skladišť, v ktorých by utisnutý roľník na dovezené obilie, plodiny, jako na záloh, peniaze obdržať mohol: na to vys. vlády naše mozole roľníkov vynaložiť smyslu, vôle nemajú.

Jako zahanbujú našich vládarov príklady čínskych cisárov, dočítame sa v knihe „Cesty missicnárske“ na stránke 626; „Bohatstvo prírody zveľbuje sa velice neunavenou pilnosťou a vzornou príčinlivosťou zdejších — čínskych — obyvateľov. Nikde od je kživa nebolo roľníctvo v takej cti, jako tu. Úrady neprestávajú vo zvláštnych provolaniach — ohlasoch — povzbudzovať

ľud, aby pilne viedl svoje hospodárstvo, a sám cisár preukazuje úctu stať u roľníckemu. Každého roku rať započínajú sa práce poľne zvláštnou slávnosťou, pochádzajúcou z dvanásteho storočia pred Kristom Pánom. Triadvadsiaty deň tretieho mesiaca odobere sa cisár s tromi princami na posvätné pole, vyprovádzaný najvyššími hodnosťarmi, veľkým počtom všeliakych úradníkov a sedliakmi.

Pekingké dvorné noviny od r. 1767 vypisujú obširne, jako sa slávila cisárska oračka toho roku Naridilo sa v tých novinách, aby v predvečer dňa orčky mandarínovia (vysokí hodnosťari) so všetkou úctou niesli tabufu, na ktorej bol poriadok slávnosti napísaný, do chrámu zasväteného vynálezcom a zveľebiteľom roľníctva. Mandarínovia ministerstva dôchodkov mali naloženo nachystať poľne náradie a siatne zbožie a oddať oboje správcovi sídelného mesta. Ten zas mal naloženo prinesené náčinie a zbožie zaobaliť hodbavnými plachtami a odniesť ho dať na posvätné pole, kde umiestilo sa pri cisárskom šiatre. Jednotlivé čiastky poľa, ktoré zorať mali veľmožia a kniežatá, poznačené boly červenými tabuľkami.

V deň slávnosti shromáždili sa o piatom bdení (keď sa brieždilo) mandaríni pred cisárskym palácom, čakali na ukončenie obety. Zatým syna nebies (titul cisára čínskeho) obstúpilo desať najvyšších dôstojníkov prvej telesnej stráže, a doprovodili ho z chrámu do paláca, aby odpočinul a vyzliekol odev slavnostný; to isté učnili kniežatá a veľmoži, ktorí orať mali. Zatým odhalí sa cisársky pluh, bič a siatne zno; podobne schystá sa náčinie pre princov a ostatné vznešené osoby, rozostaviac ho po oboch stranách posvätného poľa.

Prvý obradník, komorníci a ostatní v ten deň k službe ustanovení úradníci shromáždili sa o poludni na posvätnom poli. Štyria významenani starci, štrnásť spevákovi, šesťaciat hudebníkov, dvacať sedliakov s motykami, hrablami postavia sa vo dva rady z oboch strán poľa. Tým spôsobom rozostavilo sa päťdesiat zástavníkov, štyriatraciat pekingských starcov a tricať sedliakov trojích tried. Všetci čakajú stojmo a tiho.

Keď sa priblížila hodina orania, odobere sa prvý minister do cisárskeho paláca pozvať syna nebies. Najvyšší obradník veznul práporec (zástavku) a trikrát s ním pokýval. Traja princovia, devať ríšskych veľmožov zaujali vykázané miesta, tiež iní úradne prítomní na slávnosti. Desať predných pôstojníkov prvej telesnej stráže obstúpilo panovníka, a potom sprovádzajú ho všetci na pole posvätné, kam jeho veličenstvo kráčal s tvárou na juh obrátenou. Keď sa ta došlo, reknul prednosta paláca obyčajov: podajte pluh. Minister fi nancij obratiac sa tvárou k severu a pokľaknúc podal synu nebies prienohy, a on chytil prienohu pravou rukou; potom zas zvolal ten predtavený nad ceremoniami: podajte bič; správca mesta Pekingu obratiac tvár na sever a pokľaknúc podal synu nebies bič, ktorý ho vzal do ľavej ruky. Dvaja starci viedli spráženie volov, dva sedliaci prvej triedy podopierajú pluh; na predku kráčali prednosta obradov a minister orby.

Pri prvom hnutí jeho veličenstva všetkými zástavami robily sa poklony, speváci začali spievať a hudba hrať. Správca sídelného mesta ponášal nádobu obyľím (zbožím) naplnenú, za ním kráčal minister financií. Panovník zoial tri brázdy.

Keď syn nebies dooral, zvolal majster ceremonii: vezmite pluh. Minister financií pokľaknúc a pluh odbral. Potom pluh, bič a nádobu na zbožie prikryli

hodbabnými plachtami. Hudba prestala hrať, a predstavený nad obradmi poznal syna nebies, aby vešiel do stánku, kam ho doprevodil s ministrom orby. Jeho veličenstvo posadil sa tvárou na juh.

Potom chopili sa princovia pluhov a zorali po päť brázd; dvaja sedliaci podporujú každý pluh, každé spráženie volov vedie starec. Za pluhmi kráčajú dvaja nižší mandarínovia pekingskí, sejúc zrnno. Keď sa ukončilo všetko, odobrali sa prítomní na predošlé miesta a zostali stáť. Mandarínovia pekingskí pokryli pluhné naradie hodbabnými plachtami a odniesli ho.

Predseda ceremonii zaviedol všetkých pekingských mandarínov, starcov i sedliakov, podľa stavu oderných, a poľne náčinie nesúcich ku západnej strane cisárskeho šiatra; všetci obrátili sa k polnoci, a trikrát pokľakli a čelom zem dotýkali; ďakovali takto synu nebies. Po tomto obrade pole posvätné zore sa rukami sedliakov. Cisár na skvostnom povóze pri zvukoch hudby odchádza do svojho palácu.

Tento podobná slavnosť odbavuje sa po všetkých hlavných mestách mnohopočetných krajín veličiznej ríše čínskej; námestníci cisárski a najprednejší mandarínovia orú na zvláštnom k slavnosti určenom poli. Je to najskvelejší dôkaz! v jak veľkej vážnosti je stav roľnícky v Číne.

Rozmary a žarty.

Syn sklepara chcel na bál ísť; otec ho nechcel pustiť. — Ten sa ale nasilu driape, figľujúc, že on preto chce ta ísť, aby dobre po vlečkách (elepoch) postúpil; a tak aby tie isté zas byly prinutené k jeho otcovi ísť, si na nové šaty kúpil.

VYOBRAZENIE

Tvrde srdco je tá najohavnejšia vec na tomto svete. Ono nenie pohnuté biedou, chudobou, bolástami. Človek tvrdého srdca je horší, nežli nerozumné zviera. Tento biblický obraz lo dokazuje; lebo ten boháč, ačkoľvek bez všetkej obetivosti by bol mohol pomôcť tomu Lázarovi, neurobil to. Kdežto jeho psy svojím vlastným jazykom čistily a liečily rany biedaka. Boháči nebudte tvrdého srdca, nebudte horší a nemilosrdnejší od zvieraťa.

ODKAZY REDAKCIE.

Naším čitateľom a vôbec všetkým katolíkom čo najvrúcnejšie odporúčame Spolok „Svätého Adalberta“ (Vojtecha) v Trnave, aby ho napomáhali, lebo to je jediný spolok, ktorý sa stará o duchovný pokrok slovenského katolíckeho ľudu v Uhrách, vydávajúc dobré knihy pre katolícky ľud. Včulajším Jeho predsedom je dôstojný a veľkom. Pán Šimon Klempa kanoník v Trnave.

Kto chce noviny ľudovej strany v uhorskej reči čítať, tomu odporúčame noviny „ALKOTMÁNY“ čo najlepšie a najlacnejšie, lebo vychádzajú každý deň a na celý rok stoja len 10 zl. V Budapešti Barošš ulica číslo 59.

Báseň: »Čím chcem byť?« chybne stálo, že je od Dhomíra; ona pochádza od E. Filkorna.

Mnohým: Keby ste kratšie dopisovali, vaše dopisy by o mnoho skorej byly uverejnené!! Krátkosť a jadrnosť.

Do Trenčianskej. Vaše dopisy proti mojej vôli vystaly z predošlého čísla. Všetchno poznáte ľudí, že im človek vždy za pátami stáť musí, ktorý pád u mňa je nemožný; novinkárstvo je u mňa pobočnou prácou.

V. S.: My sami dobre vieme, že i z iných stolíc by mali ľudia dopisovať, nielen z Luptova, Prešporka, Trenčína, Oravy a Nitry. Nuž ale keď mnohí ešte vždy spia, kto môže zato.

Trenčan. Hlavný p. spolupracovník ešte vždy je vzdialený pre nemoc. Ja len dočasne redigujem »Krešťana« preto, lebo druhého neni.

Ostrov. M. G.: Keď chcete potravný spolok mať, poproste v tej veci daktorého z vašich horlivých duchovných.

Kevera. S. L. Stanovy vzájomnej pomocnice si pýtajte od p. farára Fr. Kubiček, ktorý je vo Vrbovom (nitr. st.) správcom spolku pomocného. Práci je s tým veľa spojenej! Stanovy potravného spolku ale sú k dostaniu v Sliachi (Liptov) u p. Jána Hlinku.

St. Turá. V. R. Ja sám neviem, prečo má väčšina židov krivý nos, hlavu ale nad tým si lámať nemám kedy; čiňte to vy.

R. Z. Pokračovanie toho článku sme veľmi z vážnych príčin museli vynechať, čo sa ostatnej čiastky vášho listu týka, všetko je v poriadku — úfam, že — k vašej spokojnosti. Veľmi opatrne musí byť naše jednanie. Ináč redakcia neposiela naspäť rukopisy v žiadnom páde.

Odkaz všetkým pánom dopisovateľom! Mnohí oddaní priatelia ľudovej strany zazlievajú drzé výrazy v tých dopisoch, ktoré nám z horných strán posielajú. Niektorí páni dopisovatelia takrečeno násilno žiadajú aby sme ich dopisy od slova do slova uverejnili, lebo že vraj ináč nám dopisovať nebudú. Mi ačkoľvek mnohé dopisy sme celkom premenili, iné ani neuverejnili pre smer, ktorý sa duchom »Krešťana« nezrovnáva a pre drzé výrazy, ktoré do noviniek ducha kresťanského nepatria, predsa niektoré dopisy sme uverejnili len preto, aby sme týchto spolupracovníkov od noviniek a od ľudovej strany neodvrátili. Je síce pravda, že tie výrazy ktoré niektorí páni »Krešťanu« zazlievajú, ani zďaleka nedajú sa porovnať s tými oškľivými výrazmi, ktoré v židovsko-liberálnych novinách každý deň čítam, predsa však uznávame, že pre novinky v kresťanskom duchu písané toto nemôže byť smerodajné. A preto prosíme p. dopisovateľov, žeby budúce toto vzhľadom vzali. Všetky dopisy, nech sa zdržujú drzích výrazov na ktorých by sa niekto zastavil mohol; 2. nech sú čím kratšie, bo dlhé dopisy sú príčinou toho, že mnohé dopisy pre nedostatok miesta lebo neskoro sú uverejnené alebo aj celkom vystanú; 3. našich spolubratov evanjelikov ani z najmenším slovíčkom neobraziať, lebo tí s nami držia, a kde by s nami nedržali, usilujeme sa ich získať, včď sú tiež kresťania; 4. nie osobné, ale len politické a všeobecnej zajímavosti chýry a dopisy prosíme. Kto tieto naše rady v známosti nevezme, toho dopis jednoducho odhodíme. Naš úmysel jako dovčulku tak i na budúce bude oproti židovskému liberalismu neohrožene bojovať, ľud slovenský v opravdívom vlasteneckom smysle vzdelávať, a kresťanské povedomie v ňom zbudzovať. Od tohoto úmyslu k vôli nikomu neodstúpime.

Dopisovateľov našich prosíme na to, aby dopisy svoje len na krátko, ale jadrno skladali, lebo ináč preveliké množstvo ani ich prečítať tým menej uverejniť nemôžeme, naše noviny len raz za týžden vychádzajú, tedy niet toľko miesta, aby sme ich priniesť mohli.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unovanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví poštaru, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník *úplne za darmo*. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u poštovej direkcii. Veď potom vykoná. Úradná reklamácia má ten ošoh, že poštári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyselne.

Knížná polica.

Katolíckemu ľudu odporúčame nasledovné knihy:

Pod nápisom „*Z vesny života*“ básne vydala Ľudmila Podjavorinská; cena je neviaz. Výtisku 70 kr.. viazaného ale 1 zl. V Ružomberku tlačou a nákladom Karla Salvu.

„*Katolícke noviny*“ vydáva Martin Kollár v Nádaši; vychádzajú mesačne dvakrát; cena: 2 zl. na rok.

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 7.00—7.25 zl. Raž 6.45—6.50 zl. Jačmeň na krm 4.90—5.10 zl. do páleníc 5.40—6.20 zl. na várku 6.40—7.80. Oves: 6.00—6.40 Kukurica: 0.00—0.00. Proso: 5.35—5.70. Vo Viedni každý mc. o 50 krov dražší.

2. Olejové zrná. Lanové semeno: 8.75—09.50. Kopnopné semeno: 9.00—9.25.

3. Strova: Veľká biela fizufa 8.00—8.50; tmavá 8.75—9.50 okruhlá: 8.00—8.50, tarkavá 6.00—6.25. Šošovica 8.00—13 Hrach 8.50—9.50. Čistý 10.00—13.00 zl.

4. Kupecké zelinové plody: Mak 18—20. Burgyňa 2.00—2.20. Cibuľa 5.00—7.10. Cesnak: 19—25 zl. Petrželem: 5.00—9.00. Paprika 135—140 zl.

5. Potrava: Seno. Lúčne seno. 2.20—3.10. Slama. Na postielanie: 1.30—1.50. Žup 1.60—1.75.

6. Siatie: Červená ďatelina 28—38. Lucerna 28—35 zl. Jarní ladník 5.50—6.00 zl.

7. Hospodársky dobytok: Dovezeno bolo: asi 141 hospodárskych volov; 136 dojnych kráv. Nasledovné boly ceny. Vyborená pára volov do jarma do 000—000 zl. Dojné kravy: za jeden kus 70—130 zl. Trh na ovce: Dovezeno bolo 4727 kusov oviec. Ceny: 12—14.00 zl. za páru, a 14—16 kr. za živý kilo. Sviný trh: za kilogramm 47—48. V salašoch 0000 kusov bolo umiestnené.

8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 26—30 zl. Vosk 164—165. Vajca 30—35. Loj. Maslo I. 80—160 zl. II. 60—110 mc. Slanina 45—48.00., udená 56—57.00 zl.

9. Remeň funtový 152—185, tercy 145—150.

10. Kraviny vrázkované 170—175.

11. Pytlinky 255—260.

12. Tefaciny najl. víksovky 420—440, stredné 330—348 fažené a vrázkované 355—365, blysk. remeň najlepši 165—175 prsné listy 165—170.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšényi.

TLAČIAREŇ

„SVÄTÉHO GERHARDA“

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň hojne opatrená, najvkúsnejšími francúzskými písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa tlačie týka, od najjednoduchšej až do najkrásnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. knazstva a obecných predstavenstvá na

úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie rozposiela.

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE

LEN VYDAVATEĽSTVO

„KRESTĀNA“

PRIJÍMA.

== BUDAPEST, ==

Prater-ulica číslo 44.

Za oznamy sa musí hneď platiť.

RÉTAY a BENEDEK

PREDTÝM

KRISZTA A JEHO SPOLOČNÍK,

dielňa omšových šatov, cirkev. náradí, zástav a spolkových praporov.

V BUDAPEŠTI, IV. Lipót-utca číslo 21.

Jediní dovážači, Osvieten. a Dôstojného pána kaločského arcibiskupa Juraja Császku a

— „BUDAPEŠŤANSKÉHO OLTÁRNEHO“ —
spolku.

Odporúčajú svoj hojne nastrojený sklad, menovite:

Omšové šaty, kostolné prapory, hasičské, školské, spolkové pohrabné, remeselnícko-spevove-spolkové zástavy. Monštrancie, kalichy, ciboria, kríže, kadidlá, oltárové lampy, sviečne, ligotavé sviečne, sochy vo veľkom výbere. Prijmeme i maľovanie štaciových obrazov, svätých obrázkov, oltáre, mariánske tróny, Kristové hroby a kazateľnice podľa jakéhokoľvek kresu umelecky vyhotovujeme. Cirkevné látky, čipky, stenové krížiky, kríže na pút vo veľkom výbere sú na našom sklade.

Na žiadosť ochotne posielame bez poplatku, soznamy ceny príhodne vzory.

☞ Velebným farským úradom. ☜

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetké cirkevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávad na sklade sú a hneď sa môžu poslať: **Testimonium Confirmationis 100 kusov 50 kr.**

Výťah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

SOBÁŠNE A SMRTNÉ LISTY,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knížočky pre údy občianskych spolkov a knížočky splácováce.

☞ Kus týchto 12 stranových knížočiek so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr. Okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakéhoľvek nariadenie, cirkevné, obecné a súkromné odtisky a odposiela ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme velebných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarne alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohľade môže zadosť učiniť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1895. (VIII., Práter-ulica 44.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.